

POSTANOWIENIE

Dnia 26 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Łodko

w sprawie z powództwa S. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ż.
przeciwko K. M.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną ewentualnie o ustalenie nieważności
czynności prawnej,

na posiedzeniu niejawnym 26 stycznia 2023 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie

z 13 października 2021 r., sygn. akt I ACa 362/21,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. oddala wniosek powoda o zasądzenie kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwany K. M. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 13 października 2021 r. Zaskarżonym wyrokiem Sąd drugiej instancji uwzględnił apelację powoda, zmienił w całości wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z 31 marca 2021 r. i uznał za bezskuteczną w stosunku do powoda umowę darowizny zawartą pomiędzy K. M. a pozwanym, w celu ochrony wierzytelności

przysługującej powodowi w stosunku do dłużnika – K. M. - w wysokości 142 949,42 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie i kosztami postępowania, wynikającej z bliżej określonych w wyroku tytułów wykonawczych. Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na nieważność postępowania, wynikającą z niewłaściwego obsadzenia sądu orzekającego w drugiej instancji (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.). Alternatywną przyczyną przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania jest jej oczywista zasadność skargi kasacyjnej, wynikająca z rażącego naruszenia przepisów prawa materialnego i procesowego, powołanych w podstawach kasacyjnych, tj. art. 233 § 1 i 2 k.p.c., art. 230 k.p.c. oraz art. 527 § 3 w zw. z art. 528 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Instytucja tzw. przedsądu służy selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu, w ramach którego, Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18).

Skarżący powołał się na nieważność postępowania wynikającą z niewłaściwego obsadzenia Sądu drugiej instancji, rozpoznającego sprawę jednoosobowo przez sędziego, powołanego na stanowisko Sędziego Sądu Apelacyjnego w Lublinie przez „Krajową Radę Sądownictwa”, która działa na podstawie przepisów ustawy „budzącej wątpliwości i kontrowersje (...), „wyrażane w orzecznictwie europejskim (sprawa reczkowicz przeciwko Polsce) oraz w uchwale połączonych izb Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r.

(BSA I-4110-1/20)". Powołanie sędziego, który rozpoznał sprawę w drugiej instancji, z uwagi na sprzeczności z Konstytucją RP sposobu wyłonienia Krajowej Rady Sądownictwa i wymogami prawa międzynarodowego powoduje, że jest ono wadliwe i nie gwarantuje objęcia funkcji przez sędziego niezawisłego i bezstronnego.

Oceniając twierdzenia skarżącego wskazać należy, że ETPC w wyroku z 22 lipca 2021 r. w sprawie R. przeciwko Polsce, skarga nr 43447/19, orzekł o braku gwarancji niezawisłości i bezstronności po stronie Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, która tym samym nie jest „sądem ustanowionym ustawą” w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji o prawach człowieka, a sam tryb powołania na urząd sędziego w drodze rekomendacji przez KRS o składzie ukształtowanym na zasadach uregulowanych w ustawie nowelizującej z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (DZ. U. z 2018 r., poz. 3) może wzbudzać uzasadnione podejrzenia co do bezstronności osoby powołanej na taki urząd. Jednakże zarzut dotyczący sędziego może zostać postawiony jedynie w oparciu o skonkretyzowane okoliczności. Nie jest wystarczające odniesienie się jedynie do trybu powołania tej osoby przez KRS. Odmienne stanowisko, w tym oparte na uchwale połączonych izb SN z 23 stycznia 2020 r., przyjęte przez skarżącego, jest nieprawidłowe (zob. postanowienie SN z 13 grudnia 2022 r., I CSK 3738/22). Zwrócić uwagę należy również, że w wyroku z 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, Trybunał Konstytucyjny orzekł, że powołana przez skarżącego uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. jest niezgodna z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej. Uwzględniając natomiast przepisy ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1904), Sąd Najwyższy, nie ma podstaw do pominięcia art. 29 § 2 i 3 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, które to przepisy stanowią konkretyzację norm konstytucyjnych. Powyższe przepisy nie pozwalają bowiem na ocenę kryteriów odnoszących się do okoliczności wyboru kandydatów na stanowisko sędziowskie przez Krajową Radę Sądownictwa, a w konsekwencji kwestionowanie skuteczności powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego przez Prezydenta RP.

W związku ze sformułowaniem przez skarżącego zarzutem dotyczącym nieważności postępowania, zwrócić uwagę należy również na lakoniczne uzasadnienie wskazanej przyczyny kasacyjnej, dodatkowo opartej na mylnym założeniu, że sędzia orzekający w przedmiocie apelacji powoda został powołany na zajmowane stanowisko przez Krajową Radę Sądownictwa, mimo, że sędziowie w Polsce powoływani są przez Prezydenta RP, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa (art. 179 Konstytucji RP). Twierdzenie opierają się na skąpych fragmentach wydruków ze strony internetowej Rzecznika Praw Obywatelskich i kilku zdań wybranych z uzasadnienia uchwały Sądu Najwyższego. Nie są to argumenty przekonujące o nieważności postępowania na podstawie art. 379 pkt 4 k.p.c., w szczególności, że analiza cytowanego orzeczenia ETPC prowadzi do wniosku, że wadliwość procedury nominacyjnej sędziego, należy oceniać *in concreto*. Takich konkretnych argumentów skarżący nie formułuje, poza powołanymi lakonicznie, wybiórczo i *in abstracto* wątpliwościami natury ustrojowej.

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i juredycznych dociekań – w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie z uwagi na kwalifikowany charakter naruszenia przepisów prawa. Zasadność skargi kasacyjnej jest oczywista, a więc dostrzegalna *prima vista* dla każdego prawnika, który bez przeprowadzania wnikliwej analizy powinien dojść do wniosku, że zaskarżone orzeczenie jest jaskrawo nieprawidłowe (zob. postanowienie SN z 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15). Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom (zob. postanowienia SN: z 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00; z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, i z 10 kwietnia 2018 r. I CSK 730/17). Przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. postanowienie SN z 28 stycznia 2022 r., I CSK 947/22).

Przedstawione przez skarżącego w uzasadnieniu skargi kasacyjnej argumenty nie przekonują o jej oczywistej zasadności.

Po pierwsze, lakoniczne uzasadnienie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania ogranicza się do powtórzenia skróconej wersji uzasadnienia podstaw kasacyjnych. Uzasadnienie wskazanej przyczyny kasacyjnej powinno koncentrować się na wykazaniu oczywistej zasadności skargi, nie może sprowadzać się do odwołania się do uzasadnienia podstaw kasacyjnych bądź też do ich powtórzenia, choćby nawet w zmodyfikowanej formie, ani być sformułowane w sposób, który wymagałby oceny ich zasadności (zob. postanowienie SN z 28 stycznia 2022 r., I CSK 947/22).

Po drugie, podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.). Przepis ten nie zezwalając na sprawdzanie trafności poczynionych ustaleń faktycznych i dokonanej oceny dowodów, nie wymienia wyraźnie przepisów, których naruszenie w związku z tym zakazem nie może być przedmiotem kontroli kasacyjnej. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że zakaz ten przede wszystkim dotyczy art. 233 § 1 k.p.c., który określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów (zob. wyroki SN: z 23 września 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006/4, poz. 76, i z 26 kwietnia 2006 r., V CSK 11/06 i postanowienia SN z 15 października 2020 r., IV CSK 136/20, i z 11 lutego 2021 r., IV CSK 217/20). Wyłączony jest także zarzut naruszenia art. 230 k.p.c., który określa bezdowodowe ustalanie faktów (zob. postanowienie SN z 30 czerwca 2006 r., V CSK 146/06, oraz wyrok SN z 10 stycznia 2008 r., IV CSK 404/07). O oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie może zatem świadczyć sformułowanie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 czy art. 230 k.p.c. również we wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania (zob. postanowienia SN z 15 października 2020 r., IV CSK 136/20, i z 11 lutego 2021 r., IV CSK 217/20). Ponadto podniesione w skardze zarzuty naruszenia przepisów postępowania dotyczące dowodów, powinny być powiązane również z art. 391 § 1 k.p.c., skoro skarga kasacyjna skierowana jest przeciwko orzeczeniu Sądu drugiej instancji (zob. np. postanowienie SN z 15 października 2020 r., IV CSK 641/19). Związanie Sądu Najwyższego podstawami skargi kasacyjnej wyklucza dokonanie

jakiegokolwiek uzupełnienia w tym zakresie oraz w konsekwencji oczywistą jej zasadność.

Po trzecie, skarżący nie wykazał, że zastosowanie powołanych w skardze przepisów prawa, było oczywiście błędne lub doprowadziło do nieprawidłowego rozstrzygnięcia. Ocena i stanowisko Sądu Apelacyjnego mieszczą się w granicach przyznanej swobody i nie prowadzą do wniosku, że zaskarżony wyrok jest oczywiście sprzeczny z prawem, a skarga kasacyjna oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. O oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie przekonuje również sposób sformułowania zarzutu naruszenia przepisów prawa materialnego. Skarżący nie wskazał w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, które przepisy prawa materialnego zostały naruszone w kwalifikowanej postaci, co wymaga odwołania się do podstaw kasacyjnych. Powołując się natomiast na dokonanie wadliwej ich wykładni, skarżący nie wskazał, na czym ma polegać błędne zrozumienie, czy wadliwe zrekonstruowanie normy prawnej w nich wynikającej.

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie znajdując również okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

W sprawie brak było podstaw do przyznania powodowi kosztów w postępowaniu kasacyjnym. Wniosek o zasądzenie kosztów postępowania wywołanego wniesieniem skargi kasacyjnej, zgłoszony w odpowiedzi na skargę, został powiązany wyłącznie z wnioskiem o oddalenie skargi. Takie rozstrzygnięcie w sprawie nie zapadło, a podzielić należy prezentowany w orzecznictwie pogląd, że nie ma podstaw do przyznania kosztów postępowania kasacyjnego stronie, która w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosek o przyznanie tych kosztów łączy ze wskazanymi przez siebie, innymi rozstrzygnięciami. Pełnomocnik powoda nie wnosił o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. postanowienia SN z 11 stycznia 2002 r., III CKN 563/01, i z 8 sierpnia 2012 r., II CSK 112/12).

